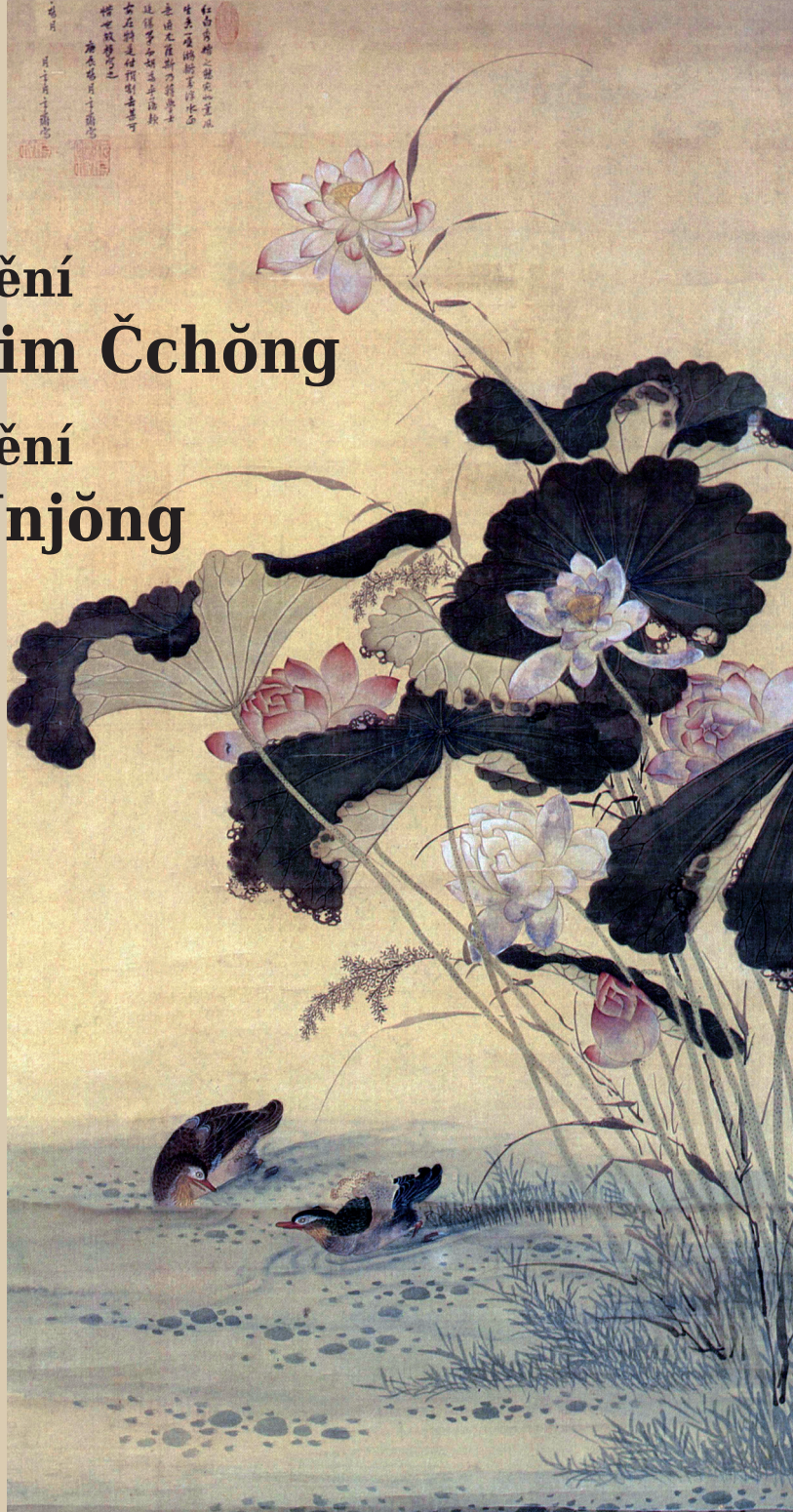

Vyprávění o Sim Čchöng

Vyprávění o Unjöng

紅白荷 蓮花 蓮葉
生去 夏 湖 湖 湖 湖 湖
老 湖 尤 在 湖 湖 湖 湖 湖
蓮 蓮 蓮 蓮 蓮 蓮 蓮 蓮
女 在 湖 蓮 蓮 蓮 蓮 蓮 蓮
湖 湖 湖 湖 湖 湖 湖 湖
月 月 月 月 月 月 月 月
月 月 月 月 月 月 月 月

Vydání této knihy umožnila finanční podpora Korejského institutu pro literární překlady. – The publication of this book was made possible by financial support from the Literature Translation Institute of Korea.

Odborní recenzenti: Mgr. Karolína Šamánková
  doc. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

1. vydání

© text Petra Lee, 2022

© reprodukce na obálce Sim Sadžöng, Jöndžijuap, Korea Data Agency (Hanguk deitchö sanöŕ činhöngwön), CC BY, 2022

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2022

DOI: 10.5507/vup.22.24462479

ISBN 978-80-244-6247-9 (print)

ISBN 978-80-244-6248-6 (online: iPDF)

Vyprávění o Sim Čchöng

Vyprávění o Unjöng

přeložila Petra Lee

Obsah

Vyprávění o Sim Čchöng	7
Vyprávění o Unjöng	85
Stará korejská próza	141

Vyprávění o Sim Čchöng

Narození Sim Čchöng

Na konci období dynastie Sung¹ žil ve městě Hwangdžu ve čtvrti Tohwa muž rodovým jménem Sim² a vlastním Hakkju. Jeho rodina byla známá tím, že si z generace na generaci předávala úřady, její situace se však náhle zhoršila. Sim Hakkju přišel ve svých dvaceti letech o zrak, protože byla jeho cesta k úřadu přerušena a on se musel vzdát touhy po vysokém postu. Nikdo si ho nevšiml, neboť žil v těžkých podmínkách na vesnici. Neměl žádné blízké příbuzné a navíc byl slepý, přesto se jakožto potomek *jangbanů*³ choval ctnostně a měl ušlechtilé zásady. Všichni ho proto nazývali šlechtným mužem.

Jeho žena, paní Kwak, byla laskavá a moudrá, chovala se ctnostně jako Žen-S'⁴, byla nádherná jako Čuang-tiang⁵ a oddaná jako Mu-lan⁶. Nebylo nic, co by neznala z Knihy obřadů *Li-ti*, Rodinných obřadů *Tia-li*, nebo z Knihy písní *Š'-ting*. Věděla, jak vykonávat obřady předkům a starat se o hosty, se sousedy žila v míru, hlavu rodiny měla v úctě a byla to obratná hospodyně. Na co sáhla, se jí dařilo.

Nezdědila žádný majetek, a tak jen s obtížemi připravovala jídlo s tou trochou nádobí, které se našlo v jejich domku o jedné místnosti. Pole nebylo zorané a v domě žádní služební, proto ubohá, přec ctnostná paní Kwak sama vydělávala peníze šitím. Po celých tři sta šedesát dní roku si ani na chvíli

---

¹ Dynastie Sung (宋, 960–1279) je v celém díle zástupná informace, slouží pouze jako kulisa příběhu.

² Rodové jméno Sim (沈) předurčuje osud dcery i otce, jelikož jeho význam je *potopit se, ponořit se*.

³ *Jangban* (兩班), označení pro vysoce postavené civilní i vojenské úředníky.

⁴ Žen-S' (任姒), zkratka vytvořená ze jmen matky a manželky čouského krále Wena (周文王, 1152–1050 př. n. l.), Tchaj Žen (太任) a Tchaj S' (太姒). Staly se vzory ženského chování.

⁵ Čuang-tiang (莊姜), označení manželky knížete Čuanga (莊公, ?–478 př. n. l.), vládce státu Wej (衛, 11. st.–209 př. n. l.). Byla známá pro svou krásu a mnohé ctnosti.

⁶ Mu-lan (木蘭), oddaná dcera z čínských legend. Její příběh je zapsán v Baladě o Mu-lan (木蘭辭, č. *Mu-lan-cch'*) z dob Jižní a Severní dynastie (南北朝, 420–589). Místo svého starého otce se převlékla do mužských šatů a vydala se do války, kde strávila přes deset let v přední linii. Po návratu jí císař nabídl vysoký civilní úřad, ale ona odmítla a vrátila se zpět ke své rodině.

neoddechla. Vydělané peníze strádala, z deseti *pchunů* se stal *ton*, z deseti *tonů* se stal *njang* a z deseti *njangů* nasbírala *kwan*⁷. Pro všechny v blízkém i vzdáleném sousedství vykonávala práci bezchybně. Každé jaro a podzim prováděla obřady předkům v rodinné svatyni i doma⁸, ctěla slepého Sim Hakkjua a neustále se o něj starala. Nestyděli se za svou chudobu ani nemoci, i lidé z dalekých vesnic paní Kwak záviděli a chválili ji. A tak si užívali společného času.

Žili pořád stejně, jedna věc však Sim Hakkjua trápila. V domě nebylo dítě. Jednoho dne si slepý Sim zavolal ženu:

„Lidé se rodí do tohoto světa a není nikoho, kdo by nebyl v páru. Avšak díky jaké přízni z minulého života jsme se v tomto stali manželi my dva? Kvůli mně, slepému muži, si ani na chvíli neodpočineš, ve dne v noci vyděláváš peníze a přitom o mě pečuješ jako o dítě. Možná máš hlad, možná je ti zima a přece se celým srdcem staráš o ošacení i stravu. Sice se mám dobře, ale je to vykoupeno tvrdou dřinou. Od teď si o mě prosím nedělej takové starosti a žijme, jak to půjde. Je nám už čtyřicet let, nemáme však žádné potomky, protože se brzy přeruší obřady předkům. Jak jim budeme moci pohlédnout do tváře, až zemřeme a odejdeme na onen svět? Kdo nám vypraví pohřeb a kdo nás každý rok v den naší smrti uctí miskou rýže a douškem vody? Obdarujme nějaký velký klášter ve slavných horách. Naroděním děťátka, ať je to synek nebo dcerka, třebaš i slepého, se nám uleví od trápení. Uprímně se modleme.“

Paní Kwak odpověděla:

„Je moje chyba, že nemáme dítě. Byť byste mě kvůli tomu mohl vyhnat⁹, díky vaší obrovské přízni a pomoci jsem se dožila dnešního dne. Má touha po dítěti je nezměrná. Nemohu však prodat své tělo nebo rozdrtit kosti;

---

⁷ Tradiční jednotky označující váhu mincí. *Pchun* (分) se podle novějších hodnot rovnal 0,375 g, *ton* (錢) se rovnal 3,75 g, *njang* (兩) se rovnal 37,5 g a *kwan* (貫) se rovnal 3750 g.

⁸ Obřady rodinným předkům se konaly vždy v druhém, pátém, osmém a jedenáctém měsíci lunárního kalendáře. V desátém měsíci se konaly obřady za dávno zemřelé předky přímo u jejich hrobů.

⁹ Věta odkazuje na tzv. sedm důvodů pro vypuzení manželky (七去之惡, k. *čchilgōdžiak*), z nichž druhým důvodem je neschopnost ženy porodit dítě. Dalšími důvody byly špatné chování se k manželovým rodičům, cizoložství, žárlivost, těžká nemoc, přílišné mluvení a krádež.

naše situace není jednoduchá a při vašem čestném charakteru jsem nevěděla, co byste si o tom pomyslel. Nebyla jsem proto s to tato slova vyslovit jako první. Protože to navrhuje vy, budu se snažit z celého srdce.“

Tak odpověděla a od toho dne začala využívat peníze získané za práci. Nechala za ně provést buddhistické obřady a do klášterů darovala mnohé. Doma vykonávala se vši upřímností obřady pro duchy ochraňující kuchyni a dům. Což by se mohla věž, vytvořená nesmírnou snahou, zhroutit a zasažený strom vyvrátit? Osmého dne čtvrtého měsíce prvního roku šedesátiletého cyklu¹⁰ se paní zdál sen, který byl nejen zvláštní, ale také záhadný. Nebesa i Země byly jasné a zářivé, vzduch byl plný příznivé síly, pětibarevná oblaka se rozvinula. Taoistické víly sestoupily, v rukou větvičky skořicovníku obsypané květy, dvakrát se paní uklonily a předstoupily před ní.

„Byla jsem dcerou Královny matky Západu¹¹. Na cestě ke králi s broskvemi *pando*, kvetoucími jednou za tisíc let, jsem potkala vílu Okčín¹², zapovídaly jsme se a zapomněly na čas. Za trest mě náš vládce vykázal do lidského světa, nevěděla jsem však, kam jít. Tchaj-šang Lao-tün¹³ a bohyně Země, paní Hutcho¹⁴, všichni buddhové, bódhisattvové i Buddha Šá-kjamuni mi doporučili váš dům. Prosím, přijměte mě s láskou.“ Paní se

---

¹⁰ Osmý den čtvrtého měsíce je dnem Buddhových narozenin, zřejmě z toho důvodu zde byl vybrán jako den, kdy se paní Kwak zdál prenatalní sen.

¹¹ Královna matka Západu (西王母, k. Sōwangmo, č. Si-wang-mu), podle čínských legend vládkyně taoistického nebe. Říká se, že se jednoho dne setkala s čouským králem Mu (周穆王, 10. st. - 922 př. n. l.) u Nefritového jezírka (瑤池, k. Jodži, č. Jao-čch') na hoře Kchun-lun (崑崙山). Podle další pověsti měla chanskému císaři Wu (漢武帝, 156-87 př. n. l.) darovat broskev *sōndo* (仙桃, č. sien-tchao), také *pando* (蟠桃, č. pchan-tchao), po jejímž požití se člověk stane nesmrtelným.

¹² Čchang-e z Měsíčního paláce (月宮姬娥, k. Wōlgung Hanga), také Dívka na Měsíci. Podle jedné verze legendy měl její manžel, lučištník Chou I (后羿), získat od Královny matky Západu elixír nesmrtelnosti. Pokud by ho vypili oba, nezestárli by a žili by předlouhý život, pokud by jej ale vypil jen jeden z manželů, stal by se z něj taoistický nesmrtelný. Čchang-e vyčkala na příležitost, kdy Chou I nebyl doma, elixír vypila, vznesla se na Měsíc a stala se z ní nesmrtelná. Její jméno je také využíváno jako synonymum překrásné ženy. Zde slouží Královně matce Západu.

¹³ Tchaj-šang Lao-tün (太上老君, 6. st. - 4. st. př. n. l.), známý spíše jako Lao-c' (老子). Významný filozof období Jar a podzimů (春秋時代, 770-476 př. n. l.), zakladatel taoismu a zároveň důležité taoistické božstvo.

¹⁴ Paní Hutcho (后土夫人, k. Hutcho puin), bohyně ochraňující Zemi. V čínské mytologii ji lze nalézt jako Chou-tchu niang-niang (后土娘娘).

lekla, když se jí dcera Královny matky Západu vrhla do náruče, vzbudila se a uvědomila si, že to byl sen.

Ihned probudila muže. Když mu řekla o svém snu, zjistila, že stejný se zdál i jemu. Tu noc se muselo něco udát, jelikož od toho měsíce cítila paní příznaky těhotenství. Paní Kwak měla ctnostné srdce, nesedala si na nepříznivá místa, nejedla nečisté pokrmy, nenaslouchala nemravným řečem, nedívala se na nepříhodné věci, nepostávala na kraji místnosti a nelehala si na nerovná místa. To činila po deset měsíců, než přišel den porodu.

„Ach, mé břicho! Ach, má záda!“

Slepý Sim byl šťastný i vyděšený. Nabral do rukou trochu čisté slámy, rozložil ji, na stolek položil misku s vodou nabranou za rozbřesku a opatrně poklekl.

„Prosím vás, prosím, bohyně porodu¹⁵, snažně vás prosím. Má žena rodí v pozdním věku, proto prosím pomozte, aby mohla děťátko porodit tak snadno, jako když na starou sukni padá semínko melounu.“

Jak slepý Sim prosil, pokoj se nečekaně naplnil vůní, prostoupila jej pětibarevná duha a mysl manželů se zamlžila. Paní porodila holčičku. Slepý Sim odřízl pupeční šňůru a uložil děťátko. Byl tak šťastný, že nevěděl, co dřív. Paní Kwak se znovu vzhopila a otázala se:

„Je to chlapeček, nebo holčička, drahý?“

Slepý Sim se zasmál a pohladil děťátko od zadečku po břicho, jeho ruka přejela hladce jako po pramici.

„Zdá se, že stará mušlička porodila novou.“

Paní Kwak z toho byla smutná a pravila:

„Říkáte, že děťátko, jež jsem tak pozdě a s obtížemi porodila, je holčička?“

Na to slepý Sim odpověděl:

„To neříkej, ženo. Měla jsi lehký porod, a i když se nám narodila holčička, za syna bych ji neměnil. Naši dcerku vychováme s láskou, naučíme ji dobrému chování, všemu možnému, šití i tkaní, a stane se z ní půvabná dívka. Vybereme jí dobrého manžela a všichni budeme žít v míru. Tak se

---

¹⁵ *Samsin* (三神), tři bohyně napomáhající porodu a ochraňující matku a dítě. Známé jsou také jako jedna bohyně - babička *Samsin*, neboli *Samsin halmöni*.

přece budeme moci spoolehnot na zetě a naši vnukové budou pokračovat v obřadech předků.“

Rychle uvařil první polévku s rýží a mořskými řasami a položil ji na stolek pro duchy předků. Spěšně se upravil, pozvedl ruce a modlil se:

„Prosím vás, prosím. Modlím se k nebeským dévům, všem buddhům, duchům porodu, prosím, dohlédněte na mou ženu i dcerušku. Naše vymodlené děťátko bylo měsíc či dva pokryto rosou, ve třetím měsíci se vytvořila krev, ve čtvrtém se objevila lidská podoba a v pátém svaly, v šestém měsíci získalo šestero emocí¹⁶, v sedmém měsíci vznikly kosti a vyrostlo mu čtyřicet osm tisíc chloupků, v osmém získalo chladnou energii a potom opatrně prošlo branami Kūmgang a Hätchal¹⁷. To vše díky vám, bohyně porodu. Je to naše jediné dítě, naše jediná dcera, dejte jí prosím do vínku život dlouhý, jako měl Tung-fang Šuo¹⁸, ctnost Tchaj Žen, oddanost rodičům, jakou prokázali císař Šun¹⁹ a Ceng-c'²⁰, věrnost oddané manželky Čchi Liang²¹, talent královské konkubíny Pan Čao²² a bohatství a nekonečné štěstí Š' Čchung²³.

---

¹⁶ Šest lidských emocí *jukčöng* (六情) je štěstí, hněv, smutek, radost, láska a zloba.

¹⁷ Kūmgangmun (金剛門) a Hätchalmun (解脫門) se nacházejí na začátku cesty do dalšího života nebo také při vstupu do buddhistických klášterů. Zde jsou užity jako označení pro část těla matky, kterou se dítě narodí.

¹⁸ Tung-fang Šuo (東方朔, 154–93 př. n. l.), učenec dynastie Chan (漢, 206 př. n. l. – 9 n. l., 25–220). Říká se, že ukradl broskev Královně matce Západu a žil šestnáct tisíc let.

¹⁹ Císař Šun (舜), mytický čínský císař, který měl žít a panovat ve 23. až 22. st. př. n. l.

²⁰ Ceng Šen (曾參, 506–436 př. n. l.), Konfuciův učedník známý pro svou oddanost.

²¹ Čchi Liang (紀梁, ?–550 př. n. l.), vysoce postavený muž ze státu Čchi (齊, 1046–221 př. n. l.), který zemřel v bitvě proti armádě státu Ťü (莒, 1046–431 př. n. l.). Jeden jeho známý potkal po cestě jeho ženu a kondoloval jí. Ona však kondolenci nepřijala, neboť to nepovažovala za slušné. Deset dní po jeho smrti spáchala sebevraždu. Její jméno neznáme.

²² Pan Čao (班昭, 45–117), sestra Pan Kua (班固, 32–92), známého historika a autora knihy Dějiny dynastie Chan (漢書, č. *Chan-šu*), také konkubína chanského císaře Čchenga (漢成帝, 51–17 př. n. l.). Známá básnířka, filozofka, jako historička údajně dokončila bratrovy Dějiny dynastie Chan, autorka první známé příručky pro ženy Příkázání pro ženy (女誡, č. *Nü-tie*), také považována za vzor cudné a vzdělané ženy.

²³ Š' Čchung (石崇, 249–300), žil v době dynastie Západní Ťin (西晉, 265–317). Je známý pro své bohatství a hýřivý život. Jeho jméno bylo užíváno jako synonymum pro bohatého člověka.

Ať roste rychle jako okurka, jako dorůstá měsíc, dejte prosím, ať vyrostete jen ve zdraví.“

Nabral horkou polévku a nakrmil svou ženu. Potom sám promlouval k dítěti:

*Zlaté děťátko, nefritové děťátko, nádherná má dcerko,
snad se do tebe Sukhjang²⁴ od řeky Pchodžin převtělila.
Nebo snad Přadlena²⁵ z Mléčné dráhy k nám sestoupila?
I kdybych koupil všechna pole, mohl bych být šťastnější?
I kdybych získal perlu z korálu, mohl bych být blaženější?
Pročpak jsi k nám přišla až teď, dcerko má?*

Matka Sim Čchöng opouští tento svět

Šťastní byli, když tu náhle paní Kwak ochořela. Ani ne sedm dní od porodu ctná a laskavá paní Kwak vyšla z domu na čerstvý vzduch, avšak pobyla tam příliš dlouho a onemocněla.

„Mé břicho, má hlava, má prsa, mé nohy!“

Bolelo ji úplně celé tělo. Slepý Sim nevěděl, co dělat, a tak paní hladil bolavá místa. „Ženo, ženo, paní má, vzchop se a promluv. Přestala jsi jíst i pít, máš prázdný žaludek, co si počneme? Nemůžeš přece jen tak umřít. Pokud by se stalo neštěstí a ty jsi umřela, co se se mnou stane? Nemám jediného příbuzného, zůstanu sám, nemaje kam jít. To samo je žalostné, ale co bude s naší maličkou holčičkou?“

Stav paní Kwak byl stále vážnější, pročež slepý Sim, plný obav, odešel do vesnice a přivedl učence Sönga. Ten změřil paní tep, a přestože

---

²⁴ Sukhjang (淑香), hrdinka knihy Vyprávění o Sukhjang (淑香傳, *Sukhjangdžön*) z druhé poloviny období Čosön (1392-1910). Kvůli nespravedlivému obvinění chtěla spáchat sebevraždu, skočila do řeky Pchodžin, ale byla zachráněna Čchang-e (viz poznámka 12).

²⁵ Z příběhu o dvou hvězdách, Pasáčkovi (牽牛, k. Kjönu, č. Čchien-niou) a Přadleně (織女, k. Čingnjö, č. Č'-nü). Přadlena byla dcerou Nebeského císaře (天帝, k. čchöndže, č. tchien-ti), stvořitele a vládce vesmíru, jenž ji provdal za Pasáčka. Oba ale byli tak zamilovaní, že zapomněli na své povinnosti. Nebeského císaře to velmi rozzlobilo, a proto je rozdělil Mléčnou dráhou. Od té doby se mohou setkat pouze jednou do roka, a to sedmého dne sedmého měsíce, kdy pro ně vrány a straky svými těly vytvoří most.

jí předepsal lék, od smrtelné nemoci nebylo již pomoci. Její stav se stále zhoršoval a smrt se blížila. Paní Kwak cítila, že jí nezbývá mnoho času, uchopila tedy manželovu ruku a pravila:

„Drahý muži. Poslechněte si, co vám potřebuji sdělit. Slibovali jsme si, že jako manželé spolu zestárneme a budeme žít sto let, jenže osud nemůžeme přemoci. I když brzy umřu, nejsem smutná. Trápí mě však, co bude s vámi. Až odejdu, kdo se vám postará o šaty a kdo o snídane a večeře? Jste sám a nemáte se na koho obrátit. Jako bych vás už viděla, jak se litujete a pláčete, protože jste spadl do strouhy nebo zakopl o kámen, když jste se pevně držel hole, hledaje cestu. Jako bych už jasně slyšela ta smutná slova ‚Darujte mi jídlo!‘, s nimiž budete chodit od domu k domu, neboť jste nedokázal přemoci hlad. Má mrtvá duše ten pohled nesnese. Proč musím umřít a ani jednou nenakrmit mlékem své děťátko, které jsem si přála ve dne v noci a konečně je ve věku čtyřiceti let porodila! Kdo nakrmí a vychová naši maličkou, kdo ji bude šatit po celý rok! Mé tělo náhle umírá, jak mám nastoupit na předlouhou cestu do dalšího života, když přes slzy nevidím, kudy jít, když cesta přede mnou je zahrazená!“

Dlouze povzdechla a pokračovala:

„Poslouchejte, muži můj. Naproti v Kimově domě jsem si uložila deset *njangů*, peníze vyzvedněte a použijte na můj pohřeb. V hliněném hrnci jsem připravila rýži na období po porodu, nyní ale umírám a nemohu ji ani ochutnat. Položte ji nejdříve na obětní stůl na mém pohřbu a potom se z ní nasyťte. Chystala jsem úřednický šat, avšak nestihla dokončit výšivku. Je zabalený do plátna a uložený v truhle. Je vzácný, proto jej ještě před mou smrtí pošlete do domu inspektora Čína. Jsem si blízka s matkou Kūdōka z konce vesnice, až umřu, vezměte naše děťátko a poproste ji, aby je svým mlékem nakrmila. Neodmítne vás. Pokud naše holčička s pomocí Nebes nezemře a naučí se chodit, postavte ji před sebe a ukažte jí cestu k mému hrobu. Tam jí řekněte: ‚Dítě, dítě, toto je hrob tvé matky,‘ a napomozte tak našemu setkání. Vám, jenž jste nepřemohl úděl daný Nebesy a nevidíte, nechávám naši maličkou a navždy odcházím. Prosím, nebudte smutný, nechraďte a buďte zdrav. V tomto životě jsem vše dokončit nemohla. Chtěla bych se s vámi proto setkat i v tom příštím a celý jej prožít bez rozloučení.“

Sdělila své poslední přání, povzdechla si, vleže se otočila k děťátku a dodala:

„Přece jen jsem na něco zapoměla. Holčičce dejte jméno Čchöng²⁶. Uvnitř této truhly je prsten, který jsem nosila. Až Čchöng vyroste, dejte jí ho místo mě. Do svátečního hedvábného váčku se šňůrkou a šarlatovým přívěskem ve tvaru vosy jsem vložila minci s vyrytým nápisem *dlouhý život, štěstí, zdraví a klid* na jedné straně a *žádné starosti, mír, radost a bezpečí* na druhé. Váček jí dejte. Také jsem pro ni ušila čepičku ozdobenou nefritovou destičkou a perlou navléknutou na červený střepec. I tu jsem dala do truhly, až bude sama chodit, čepičku jí nasadte.“

Pustila manželovu ruku, povzdechla si a obrátila se na druhý bok. Děťátko k sobě přivinula, hladila je po tvářičkách a nešťastným hlasem mu šeptala:

„Nebesa i Země jsou k nám lhostejná a duchové krutí. Kdyby ses narodila o něco dříve nebo já žila o něco déle! Ty ses narodila a já umírám. Ten nekonečný zármutek poneseš ty. Copak je to hřích mezi životem a smrtí, hřích umírající matky a žijící dcery? Kdo ti dá mléko a nakrmí tě, v čí náruči budeš spát? Ach, má dcerko, naposledy se napij mého mléka, ať nabereš sílu.“

Tváře paní Kwak zmáčely dva potůčky slz. Povzdechla si a vítr, jenž v té chvíli foukal, se změnil v podzimní vánek. Déšť, nesoucí kapky slz, se změnil v mrholení. Nebesa byla nízko s hustými černými mraky. Pták zpívající v lese usnul ve svém hnízdě a umlkl. Vesnicí protékala voda a zněla jako pláč. Kdo by zůstal nezarmoucen! Paní domluvila, dvakrát či třikrát zavzlykala a její dech se zastavil. Jak smutné! Paní Kwak již není na tomto světě.

Jaký žal! Proč Nebesa nemohou prodloužit život! Slepý Sim až nyní pochopil, že jeho žena skonala.

„Ach ženo, opravdu jsi mě opustila? Co se to jen stalo?“

Slepý Sim se silně bil do prsou i do hlavy, potácel se sem a tam, hroutil se k zemi, dopředu i dozadu, v zoufalství dupal.

„Ženo, ženo. Kdybys ty žila a já umřel, mohla bys naše děťátko vychovat, co si mám ale počít, když já žiji a ty jsi umřela? Jaká krutost! Když budu žít,

---

²⁶ Znak jména Čchöng (清) znamená *čistý, cudný, čestný*. Odkazuje tedy na povahu hlavní hrdinky.

co budu jíst? Když umřu, co se stane s naším děťátkem? V zimě fouká chladný vítr, co jí obléknu? Měsíc zajde a v temném prázdňém pokoji bude hlady plakat, kdo ji pak nakrmí mlékem? Ne, ne, prosím neumírej. Celý náš život se zdál být předurčený, měli jsme umřít společně. Jaké je podsvětí krále Jamy²⁷, že jsi mě pro ně odvrhla, dítě tu nechala a umřela? Teď odcházíš, kdypak se vrátíš? Po zimě se dostaví jaro, přijdeš s přítelkyní z Měsíčního paláce²⁸? Po létě se dostaví podzim, přijdeš ve stopách měsíce? I květiny přece uvadnou, vykvetou, uvadnou a zase vyraší. Nemůžeš se i ty vrátit z toho místa, kam jsi odešla? Snad jsi následovala Královnu matku Západu k Nefritovému jezírku na Nebesích, nebo ses stala přítelkyní Čchang-e a hledaje lék, vystoupala do Měsíčního paláce? Snad ses šla vyzpovídat do svatyně císařoven²⁹, anebo jsi šla do pavilónu Chuaj-ša, kde bědovala paní Sa?³⁰ Za kým mám jít já? Jak nespravedlivý je svět!“

Slepý Sim se rmoutil. Přišli všichni lidé ze čtvrti Tohwa, shromáždili se a se slzami pravili:

„Žel, zemřela laskavá paní Kwak. Vypravte jí pohřeb, spojíme síly a pomůžeme vám.“

Všichni souhlasili a připravili smuteční šat s rakví, vybrali místo, kam dopadal sluneční svit, a za čtyři dny vypravili pohřeb. Na pohřbu se zpívala smuteční píseň.

---

²⁷ Král Jama (閻羅王, k. Jōmnawang, č. Jen-luo-wang), buddhistický vládce podsvětí, který soudí zemřelé a podle jejich činů je posílá do jednoho z deseti pekel.

²⁸ Čchang-e. Viz poznámka 12.

²⁹ Svatyně císařoven E-chuang (娥皇) a Nü-jing (女英), dcer legendárního císaře Jaoa (堯) a manželky císaře Šuna. Podle tradiční čínské chronologie měli oba císařové žít a vládnout ve 23.-22. st. př. n. l. Podle legendy se měl císař Šun vydat na cestu po jižních krajích státu, když vtom onemocněl a v blízkosti řeky Siang (湘江) zemřel. Obě jeho ženy přispěchaly za ním a plakaly několik dnů, až se z jejich slz stala krev. Od té doby v té oblasti rostly bambusy s rudými skvrnami. Svůj smutek ale nedokázaly potlačit, a tak obě skočily do řeky a utopily se.

³⁰ Paní Sa, hlavní postava knihy Putování paní Sa na jih (謝氏南征記, k. *Sassi namdžönggi*) od Kim Mandžunga (金萬重, 1637-1692), známého literáta období Čosön. Paní Sa byla moudrá a ctnostná manželka, již na popud zlé konkubíny manžel zavrhl, ale při pouti na jih ho později zachránila, zlo bylo potrestáno a vše se vrátilo do původního stavu. Román lze najít v českém překladu Vladimíra Pucka (1964, 2005).

Běda, běda, přeběda.

Hora Pej-mang³¹ je vzdálená, přec protější to hora je.

Běda, běda, přeběda.

Cesta na onen svět je daleká, leč za dveřmi ta cesta je.

Běda, běda.

Paní Kwak je nebohá, ta laskavá a mimořádná,

ani stará, ani mladá, na věčnost se vydává.

Běda, běda, přeběda.

Oj, oj, běda.

Pohledme, jak smutně kráčí slepý Sim. Maličké děťátko nechal u Kūdōkovy matky a sám, rozhánějící se holí, kráčí úzkou cestou kolem polí, drží se pohřebních nosítek, hlas ochraptělý, ani plakat už nemůže.

„Ženo, ženo. Naše děťátko můžeme zachránit, jen když já umřu a ty budeš žít. Nebesa i Země, ty krutá ženo, jak mám já, slepý, vychovat dítě, jemuž není ani sedm dní, když jsi ty umřela a já zůstal naživu,“ hořekoval.

Stěží došel k protějšímu kopci, kde našli slunné místo, rakev pohřbili hluboko, navršili mohylu a urovnali zem. Slepý Sim nebyl slepý od narození, zrak ztratil ve svých dvaceti letech, proto si v hlavě uchoval mnoho z předchozího učení. Napsal tedy pohřební modlitbu plnou smutku a hněvu a sám ji přednesl.

Ach, ženo má, ach, ženo! Tak laskavá jsi byla,

jak následovat volání krále Jamy jsi mohla?

Společný život až do smrti jsme si slíbili,

nitky osudu se náhle přetrhly!

Jak mám vychovat děťátko, jež jsi tu nechala?

Kdyby ses tak z onoho světa vrátila.

Jako bys spala, v kopci hlubokém ležíš,

těžké je ti naslouchat, jsi tichá, promluvit se neodvážíš.

---

³¹ Pej-mang-šan (北邙山), hora Severních hrobů. Nachází se na sever od města Luo-jang (洛陽市), v čínské provincii Che-nan (河南省). Místo, kde se nacházejí hroby generací císařů a známých historických postav. Z tohoto označení se stalo synonymum pro pohřebiště.